

Прегледни рад

УДК: 81'243

37.091.322

37.091.3::811.112.2

doi: 10.5937/zrffp54-49353

ЕФИКАСНОСТ ДОМАЋИХ ЗАДАТАКА У НАСТАВИ СТРАНОГ ЈЕЗИКА

Ана И. СТИПАНЧЕВИЋ¹

Универзитет у Новом Саду

Филозофски факултет

Одсек за германистику

Нови Сад (Србија)

¹ ana.stipancevic@ff.uns.ac.rs; <https://orcid.org/0000-0001-6781-4744>

Примљен: 20. 2. 2024.
Прихваћен: 2. 12. 2024.

ЕФИКАСНОСТ ДОМАЋИХ ЗАДАТАКА У НАСТАВИ СТРАНОГ ЈЕЗИКА

Кључне речи:
домаћи задаци;
настава страног
језика;
ефикасна настава;
емпиријска
истраживања.

Сажетак. Питање ефикасности домаћих задатака у школској настави много је сложеније него што се на први поглед чини. Иако домаћи задаци представљају саставни део школске наставе, резултати истраживања не сведоче нарочито о њиховој ефикасности у наставној пракси. Прва обимнија истраживања на ову тему спроведена су седамдесетих година XX века у Немачкој, али она нису указивала на позитивне ефекте домаћих задатака на школско постигнуће. Тек се од 2000. године јављају истраживања која указују на позитиван утицај домаћих задатака на школско постигнуће.

У овом раду биће хронолошки представљени резултати релевантних емпиријских истраживања спроведених у контексту наставе страног језика, при чему ће посебна пажња бити посвећена немачком језику. Осим тога, биће изведене импликације за наставну праксу са циљем да се укаже на услове под којима су домаћи задаци ефикасни и учинковити у настави страног језика.

Будући да је литература из ове области, посебно код нас, изузетно оскудна, у раду се реферише на релевантна истраживања спроведена како на немачком говорном подручју (Немачка, Швајцарска) тако и свету (Сједињене Америчке Државе).

Увод

Домаћи задаци, као елеменат школског учења, представљају веома запостављен предмет проучавања у оквиру методике и дидактике наставе страног језика. О ефикасности домаћих задатака и њиховим предностима и манана у наставном процесу дискутовало се у научној литератури углавном са педагошког, психолошког, васпитног, медицинског и социолошког аспекта, док су ове дискусије остале без икаквих утицаја и практичних импликација на наставу страног језика. Тек седамдесетих и осамдесетих година XX века, у Европи се јављају први радови који се баве овом темом са стручно-дидактичког аспекта. Међутим, нешто касније, крајем XX века, закључује се да је тај број и даље малобројан (Pauels, 2007).

Слична ситуација је и код нас. Број радова који се бави темом домаћих задатака је прилично мали. Тек је од 2000. године приметан пораст научних публикација, и то у контексту наставе математике, док је настава осталих наставних предмета, а посебно страног језика прилично запостављена. Из тог разлога ауторка у раду указује на релевантну литературу и истраживања која су спроведена преваходно на немачком говорном подручју (Немачка, Швајцарска), али и у свету (Сједињене Америчке Државе).

Ране дискусије о ефикасности домаћих задатака

Домаћи задаци од својих почетака па до данашњих дана представљају веома контроверзан предмет проучавања. Већ је почетком XIX века укзано на проблем домаћих задатака у пруским школама, у којима аутори истичу њихове негативне ефекте на психофизички развој деце, као и на немогућност развоја индивидуалних способности и талената ученика услед преоптерећености градивом (Geissler & Schneider, 1982, стр. 16). О томе колико је ова проблематика била актуелна у тадашње време, сведочи и аутобиографски роман Хермана Хесеа *Под њочковима*, у којем он, на основу

личних искустава, описује последице које школа, испити и домаћи задаци имају на младог човека и његову душу (Müller, 1994).

Године 1904. у Немачкој се појављују прве публикације које заговарају став да домаће задатке треба укинути, будући да „мождана активност” од осам до десет часова представља преоптерећење за једног петнаестогодишњака (Jäger, 1904). У том периоду писани су само теоријски радови, док су емпијска истраживања спроведена углавном након Другог светског рата (Nilshon, 1999).

Једно од првих важнијих емпијских истраживања спроведено је 1964. године у Немачкој. У студији Бернхарда Витмана (Wittmann, 1970) учествовало је укупно дванаест одељења ученика трећег и седмог разреда. Три одељења експерименталне групе трећег и седмог разреда четири месеца нису добијала домаће задатке из рачунања, односно правописа (разреди који нису добијали домаће задатак из рачунања, добијали су из правописа и обрнуто), док су остала три одељења редовно израђивала домаће из датих предмета. Резултати у тестовима након спроведеног истраживања указују да не постоје статистички значајне разлике између експерименталне и контролне групе, односно да се домаћи задаци нису показали као ефикасан фактор ученичког постигнућа.

У истом истраживању није испитивана само ефикасност домаћих задатака већ и ставови наставника, ученика и родитеља према њима. Резултати указују да 98% родитеља сматра домаће задатке корисним и неопходним, као и 99,3% наставника, а 70,4% ученика дели мишљење да им домаћи задаци најчешће или увек помажу да обрађено на часу боље схвате и науче (Wittmann, 1970, стр. 37). На основу ових резултата може се извести закључак да и поред тога што се домаћи задаци нису показали ефикасним за школско постигнуће, за већину ученика, наставника и родитеља они су веома значајни за разумевање градива.

Након овог истраживања, у Немачкој је спроведено још једно истраживање о ефикасности домаћих задатака, и то у настави читања ученика другог разреда. Док експериментална група, у којој је било 46 ученика, није добијала домаће задатке, контролна група од 44 ученика је за ово време редовно добијала текстове за читање. Резултати истраживања указују да нису утврђене статистичке разлике између ове две групе ученика (Ferdinand & Klüter, 1986).

Интересантно је то што је Шенке у свом истраживању утврдио чак статистички значајну везу између варијабли „дуже обављање домаћих задатака” и слабијих ученичких постигнућа (Schenke, 1978). На ово указују и касније спроведена истраживања која показују да дуже време проведено у изради домаћих задатака није предиктор школског успеха, већ више индикатор неразумевања градива или проблема са ученичком мотивацијом (Schnyder et al., 2006; Lypowsky et al., 2004).

Дискусије о домаћим задацима седамдесетих, осамдесетих и деведесетих година XX века

Током седамдесетих и осамдесетих година XX века објављено је више монографија на ову тему у којима се домаћи задаци од стране одређеног броја аутора критикују због преоптерећења ученика учењем и наставним градивом (Becker & Kohler, 1988; Derschau, 1979; Geißler & Plock, 1981), док у другим монографијама аутори заговарају примену домаћих задатака, али са једним другачијим приступом (Feiks & Rothermel, 1981).

Паралелно са теоријским радовима, спроведени су и упитници којима су опет испитивани ставови наставника и родитеља о домаћим задацима. И у овим упитницима, као и у претходним, наставници и родитељи су имали позитиван став према домаћим задацима због њихове улоге у разумевању градива и напретку у школи, али исто тако због значајне васпитне црте (Schneider, 1985) у смислу стицања радних навика и развоја самосталности код ученика.

У Сједињеним Америчким Државама осамдесетих година XX века објављена су истраживања Валберга и његових сарадника (Walberg, 1984; Paschal et al., 1984), која сведоче о позитивним ефектима домаћих задатака на школско постигнуће, што противречи резултатима истраживања Витмана (Wittmann, 1970). С друге стране, посматрајући резултате истраживања на интернационалном нивоу, ниједно није указивало на позитивне ефекте домаћих задатака на школско постигнуће (Gray & Allison, 1971).

Нешто касније, деведесетих година XX века, ова тема на немачком говорном подручју је потпуно „утихнула”. Публикација је било врло мало, док су се емпиријска истраживања спорадично спроводила, без неких већих импулса и сазнања. За друге земље то није био случај. Примера ради, у Луксембургу је 1994. година одржан конгрес на тему домаћих задатака, што је касније, 2005. године, и резултирало укидањем писмених задатака за прва два разреда основне школе (Kohler, 2011).

Нови импулси и истраживања од 2000. године

Од 2000. године јављају се нова истраживања са различитим тежиштима и приступима. У једном таквом истраживању, спроведеном у Швајцарској, проучавано је да ли су ефикаснији традиционални домаћи задаци (који се раде код куће) или интегрисани (у оквиру школе повећањем једног школског часа) код ученика четвртог и шестог разреда у кантонима Швајц и Цуг. Резултати истраживања указују да нема разлике у знању из математике између ученика ова два кантона. С друге стране, ученици у кантону у којима су домаћи задаци били интегрисани, односно рађени у оквиру школске

наставе, осећали су се мање оптерећено и више мотивисано у настави од ученика са традиционалним домаћим задацима (Hascher & Bischof, 2000).

Први пут се јављају и радови и истраживања који се баве квалитетом самих задатака, и то у настави математике, енглеског и француског језика. Липовски се тако бавио утицајем домаћих задатака на успех у настави математике и могао је установити позитивне ефекте код ученика у одељењима, у којима је наставник давао задатке који ученике подстичу на размишљање о нечему новом (Lipowsky et al., 2004). Радна група око Траутвајна (Trautwein & Köller, 2003; Trautwein et al., 2006) утврдила је у својим истраживањима везу између квалитета задатка и начина његове израде у настави енглеског и француског језика. У одељењима у којима је квалитет задатака високо оцењен, ученици су се више ангажовали приликом израде датих задатака. На основу овог истраживања, поменути аутори закључили су да квалитет домаћег задатка има директан ефекат на мотивацију ученика, а затим и индиректан ефекат на начин израде тог задатка и само постигнуће.

На интернационалном нивоу у овом периоду истраживања дају превасходно позитивне ефекте домаћих задатака, при чему су они већи код ученика виших, него код ученика нижих разреда (Cooper et al., 2006; Hattie, 2009).

На основу свега овога, научници су извели закључак да је питање квалитета домаћих задатака много важније од питања да ли домаће задатке уопште треба давати, односно да је запостављање овог дидактичког аспекта могући узрок контрадикторних резултата које су истраживачи добијали (Trautwein & Köller, 2003; Trautwein et al., 2006).

Фактори ефикасности домаћих задатака

Истраживањима су до сада у веома малој мери анализирани место и улога наставника, иако спадају у најважније факторе у контексту ефикасности домаћих задатака. Наставник је тај који одлучује које задатке ће ученици радити, у ком обиму и са којим циљем (Lipowsky et al., 2004). Квалитет домаћих задатака зависи, дакле, у великој мери од наставника, његове стручности, методичке поткованости, али и креативности и отворености.

Поред наставника, и ученици представљају важан фактор ефикасности домаћих задатака. Истраживања указују да ученици профитирају од домаћих задатака када их израђују савесно, редовно и у континуитету (Haag & Mischo, 2002). Овде и ученичка мотивација игра велику улогу. Утврђено је да спремност ученика на залагање и рад зависи од квалитета и смисла датог задатка (Lipowsky et al., 2004), те је ово аспект који наставници увек треба да имају на уму када ученицима задају домаћи рад.

Не сме се занемарити улога родитеља и чланова породице код израде домаћих задатака. Раније се сматрало да је подршка родитеља код домаћих

задатака, посебно за слабије ученике, од велике помоћи и користи, јер су се на овај начин лакше и ефикасније могли надокнадити дефицити у знању. Ова хипотеза се у до сада спроведеним истраживањима није потврдила. Штавише, истраживања указују да директно уплитање родитеља и пружање помоћи, посебно код слабијих ученика, утиче на њихову самосталност и има више негативан него позитиван утицај на школски успех (Niggli et al., 2007; Lipowsky et al., 2004). С друге стране, родитељи бољих ђака се мање мешају и показују више подржавајуће понашање које подстиче аутономију ученика, што позитивно утиче на успех и мотивацију ученика (Exeler & Wild, 2003; Wild, 2004). На основу свега, може се закључити да је при подршци родитеља код израде домаћих задатака важнији квалитет, а не квантитет подршке, односно да се деци пружи помоћ када је она заиста неопходна, а не у сваком тренутку и код сваког домаћег задатка, будући да се на овај начин угрожава развој самосталности и самопоуздања код ученика (Lipowsky et al., 2004).

Актуелна емпиријска истраживања указују да домаћи задаци имају позитивне ефекте на школско постигнуће, али да јачина ових ефеката зависи од ученика, родитеља (код ученика нижих разреда) и наставника. Осим тога, истраживачи наводе да у првом плану није квантитет, већ да је важан квалитет како самог задатка тако и његова израда, али да је једнако важна и родитељска подршка. Поставља се питање шта један домаћи задатак чини квалитетним и смисленим. На њега није лако одговорити и оно још увек представља предмет научних расправа.

Квалитет домаћих задатака у настави немачкој језика

О квалитету домаћих задатака воде се озбиљне дискусије последњих деценија. Критичари углавном истичу да домаћи задаци на методичко-дидактичком нивоу нису добро припремљени и да се састоје углавном од механичко-репродуктивних вежбања и монотоних активности, које мисаоно не подстичу ученика и веома ретко су прилагођене ученичким интересовањима (Bennett & Kalish, 2006; Rossbach, 1995; Trautwein et al., 2006).

У области глотодидактике, квалитет домаћих задатака мењао се у складу са циљевима учења и теоријским основама методе наставе страног језика. Крајем XX века, деведесетих година, долази до промене парадигме у погледу циљева и сврхе домаћих задатака у настави страног језика. Долази, наиме, до ослањања на принципе и начела конструктивистичке теорије учења, с једне стране, и комуникативне дидактике, с друге стране (Pauels, 2007). Дидактички концепти попут аутономног учења, оријентисаности ка процесу и исходу учења, креативности и отворене наставе добијају на значају и доприносе новом виђењу домаћих задатака. Тако домаћи задаци немају само функцију утврђивања градива, већ, пре свега, доприносе

развоју процедуралних знања, стратегија и техника учења, самосталности и индивидуалности кроз пројекте и истраживачке радове (Aßbeck, 2009). На овај начин развијају се вештине неопходне за функционисање у циљној култури и глобализованом друштву.

Иако се у научној литератури заговарају поменути савременији приступи домаћим задацима, они још увек нису у потпуности разрађени, а нису ни заживели у наставној пракси. У настави немачког језика углавном се задају тзв. „традиционални” задаци, попут вежби граматике и вокабулара. Домаћи задаци који се тичу развоја процедуралних знања, односно компетенција читања, слушања, писања и говора, прилично су ређи, што има за последицу слабо владање немачким језиком. Осим тога, овакви задаци когнитивно не подстичу ученика, што је један од важних предуслова за успешно учење и мотивисан рад, а, уз то, они не доприносе индивидуализацији наставе, што представља једно од водећих начела савремене наставе и конструктивистичке теорије учења.

Да би домаћи задаци у настави немачког језика били ефикасни, неопходно им је другачије приступити, односно потребно је развити типологију која ће бити више у складу са наставном праксом и циљевима учења. У даљем делу рада биће дата једна типологија домаћих задатака која се на основу спроведеног емпиријског истраживања показала као изузетно ефикасна у наставној пракси (Stipančević, 2016):

1. *Рейродуктивни – њродуктивни задаци.* Циљ ове врсте задатака јесте утврђивање новог вокабулара најпре у познатом, а затим у непознатом контексту, односно у новим ситуацијама. Ученици могу добити задатак да садржај лекције испишу својим речима, а затим да пишу о својим искуствима на дату тему.

Предуслов за успешно извођење датог задатка јесте припрема ученика за њега. То подразумева адекватну обраду теме на часу и разраду језичких средстава, које ће ученицима олакшати излагање. Такође, препоручује се да се ове активности већ увежбају на часу, тако да ученицима код куће остаје да среде и уобличе текст. На овај начин се смањује анксиозност ученика код израде домаћих задатака на немачком језику, и вероватноћа да их неко други ради уместо њих. Све ово спада у тзв. „процесни модел домаћих задатака” (Kohler, 2011), који подразумева адекватну припрему ученика на домаће задатке, њихову контролу и вредновање.

2. *Истраживачки задаци.* У оквиру домаћих задатака ученици треба да буду подстакнути на самостално истраживање, користећи интернет и дигиталне медије. Ови задаци могу имати припремни карактер, како би већ у уводном делу наставе подстакли ученика на активно деловање и тако умањили доминантну улогу наставника у наставном процесу, а, исто тако, могу се давати након обрађене наставне јединице са циљем продубљивања знања. За извођење датог задатка важно је ученике упутити на који начин је

потребно читати аутентичне текстове на страном језику, односно пренети им стратегије за читање и слушање датих текстова.

3. *Слободни задаци*. Под слободним задацима подразумевају се задаци које ученици самостално бирају у складу са сопственим интересовањима и преференцама. То може бити, на пример, гледање емисије на страном језику, серије, филма, читање одређеног чланка из новина и сл. Један од најважнијих постулата конструктивистичке теорије учења гласи да је подстицајна средина за учење управо она која је изазовна, богата и у складу са личним интересовањима ученика (Wolff, 1997), те овакви задаци више треба да буду императив у настави него добра воља наставника. Улога наставника код ове врсте задатака може бити да усмерава ученичке изборе одговарајућим импулсима, као што су, на пример, понуда различитих интернет извора и тема које ученицима могу да олакшају или усмере претрагу. Наставни процес се кроз овакве задатке индивидуализује и диференцира, што има позитиван утицај на мотивацију ученика.

4. *Креативни задаци*. Циљ наставе страног језика није само развој језичких, већ и социокултурних компетенција, као и креативности и естетских вредности. Бављење креативним задацима у том контексту може бити од велике помоћи и значаја. Као и код претходне врсте домаћих задатака, и овде је потребна одговарајућа припрема на часу у виду обраде текста, како би ученици имали довољно импулса и идеја за израду креативних задатака. Препорука је да се обрађују фикционални текстови попут књижевних, филмских или музичких текстова, будући да су у њима тематизоване опште људске теме које дају највише простора за развој маште и имагинације. Након обраде и анализе, на пример, филма, ученици могу бити подстакнути на израду следеће врсте креативних задатака: а) снимање одређене сцене из филма; б) цртање одређене сцене из филма; в) израда флајера за филм; г) писање новог краја филма; д) писање унутрашњег монолога фигура; ђ) вођење емисије са главним ликовима филма; е) смишљање предриче за дату радњу филма; ж) представљање радње филма из друге перспективе.

Препорука је да се ученицима понуди више врста задатака, како би свако изабрао оно што је у складу са његовим интересовањима и жељама.

Дата типологија домаћих задатака испуњава различите циљеве наставе страног језика као што су развој рецептивних и продуктивних вештина, аутономије и индивидуалности, технике и стратегије читања и слушања, креативности и маште. У пракси се препоручује да дати домаћи задаци варирају, како би се избегла монотонија, али и како би се увежбавали различити аспекти језика, као и компетенције и вештине код ученика.

Процесно-оријентисани приступ домаћим задацима не подразумева само припрему ученика на израду датог задатка већ и њихову рефлексију и квалитативно вредновање. Емпиријске студије указују да очекивани *feedback* повећава спремност ученика на израду домаћег задатка. Када се наставник

посвети контроли и вредновању датог домаћег задатка у смислу давања стручног коментара, повећава се мотивација ученика, јер примећују да се наставник истински интересује за њих и њихов рад (Standop, 2013, стр. 275).

Закључак

У већини научних истраживања, спроведених од седамдесетих до деведесетих година XX века, није доказана ефикасност домаћих задатака, чиме се довела у питање њихова сврсисходност у школској настави. Тек након 2000. године истраживања указују на позитивне ефекте домаћих задатака на школско постигнуће, и то више код ученика виших, него код ученика нижих разреда. Осим тога, закључено је да је питање квалитета домаћих задатака од кључног значаја, будући да има директан утицај на мотивацију, а индиректан на начин израде задатка и школски успех.

Као ефикасни и квалитетни домаћи задаци у настави немачког језика показали су се репродуктивно-продуктивни, истраживачки, слободни и креативни задаци. Варијацијом ових задатака у настави страног језика развијају се процедурална знања која оспособљавају ученика на примену језика у свакодневном животу, али исто тако и интеркултурална компетенција, самосталност у раду, критичко мишљење, креативност и машта.

За успешно извођење домаћих задатака неопходно је припремити ученика кроз обраду одређене теме на часу и давање како садржинских импулса тако и језичких средстава. Будући да део домаћих задатака подразумева бављење аутентичним текстовима и садржајима, ученике је, такође, важно упознати са стратегијама читања и слушања текстова на страном језику како би се код њих смањило ниво анксиозности и како би се олакшало разумевање. Осим тога, овако припремљени домаћи задаци, који усмеравају ученика на бављење актуелним и савременим темама, за ученике су у приличној мери релевантни и мотивишући, а познато је да је мотивација један од најважнијих фактора за успех у учењу страног језика.

Литература

- Aßbeck, Jh. (2009). Über die Funktion von Hausaufgaben. In: U. O. H. Jung (Hrsg.), *Praktische Handreichung für Fremdsprachenlehrer* (S. 216–220). Frankfurt am Main: Peter Lang.
- Becker, G. E., & Kohler, B. (1988). *Hausaufgaben kritisch sehen und die Praxis sinnvoll gestalten*. Weinheim–Basel: Beltz.
- Bennett, S., & Kalish, N. (2006). *The Case Against Homework: How Homework Is Hurting Our Children and What We Can Do about It*. New York: Crown Publishers.

- Cooper, H., Robinson, J. C., & Patall, E. A. (2006). Does homework improve academic achievement? A Synthesis of Research, 1987–2003. *Review of Educational Research*, 76(1), 1–62.
- Derschau, D. v. (1979). *Hausaufgaben als Lernchance*. München: Urban & Schwarzenberg.
- Exeler, I., & Wild, E. (2003). Die Rolle des Elternhauses für die Förderung selbstbestimmten Lernens. *Unterrichtswissenschaft*, 31(1), 6–22.
- Feiks, D., & Rothermel, G. (1981). *Hausaufgaben – pädagogische Grundlagen und praktische Beispiele*. Stuttgart: Klett.
- Ferdinand, W., & Klüter, M. (1986). Hausaufgaben in der Diskussion. *Schule und Psychologie*, 15(4), 97–105.
- Geißler, E. E., & Plock, H. (1981). *Hausaufgaben-Hausarbeiten*. Bad Heilbrunn: Klinkhardt.
- Geissler, E. E., & Schneider, H. (1982). *Hausaufgabe*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.
- Gray, R. F., & Allison, D. E. (1971). An experimental study of the relationship of homework to pupil success in computation with fractions. *School Science and Mathematics*, 71, 339–346.
- Haag, L., & Mischo, C. (2002). Hausaufgabenverhalten: Bedingungen und Effekte. *Empirische Pädagogik*, 16(3), 311–327.
- Hascher, T., & Bischof, F. (2000). Integrierte und traditionelle Hausaufgaben in der Primarschule – ein Vergleich bezüglich Leistung, Belastung und Einstellungen zur Schule. *Psychologie in Erziehung und Unterricht*, 47, 252–265.
- Hattie, J. A. C. (2009). *Visible Learning. A Synthesis of over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. New York: Routledge.
- Jäger, M. (1904). Zur Frage der häuslichen Arbeiten an unseren höheren Lehranstalten. *Bericht über den 1. Internationalen Kongreß für Schullhygiene, IV*, 284–293.
- Kohler, B. (2011). Hausaufgaben. Überblick über didaktische Überlegungen und empirische Untersuchungen. *Die Deutsche Schule*, 103(3), 203–218.
- Lypowsky, F., Rakoczy, K., Klieme, E., Reusser, K., & Pauli, C. (2004). Hausaufgabenpraxis im Mathematikunterricht – ein Thema für die Unterrichtsqualitätsforschung. In: J. Doll & M. Prenzel (Hrsg.), *Studien zur Verbesserung der Bildungsqualität von Schule: Lehrerprofessionalisierung, Unterrichtsentwicklung, und Schülerförderung* (S. 250–266). Münster: Waxmann.
- Müller, M. (1994). *Unterm Rad. Interpretationen. Hermann Hesses Romane*. Stuttgart: Reclam.
- Niggli, A., Trautwein, U., Schnyder, I., Lüdtke, O., & Neumann, M. (2007). Elterliche Unterstützung kann hilfreich sein, aber Einmischung schadet: Familiärer Hintergrund, elterliches Hausaufgabenengagement und Leistungsentwicklung. *Psychologie in Erziehung und Unterricht*, 54, 1–14.
- Nilshon, I. (1999). *Hausaufgaben und selbständiges Lernen*. München: Deutsches Jugendinstitut.
- Paschal, R. A., Weinstein, T., & Walberg, H. J. (1984). The effects of homework on learning: A quantitative synthesis. *Journal of Educational Research*, 78(2), 97–104.
- Pauels, W. (2007). Hausaufgaben. In: K.-R. Bausch, H. Christ, & H.-J. Krumm (Hrsg.), *Handbuch Fremdsprachenunterricht* (S. 234–238). Tübingen – Basel: Francke Verlag.
- Rosbach, H.-G. (1995). Hausaufgaben in der Grundschule. Ergebnisse einer empirischen Untersuchung. *Die Deutsche Schule*, 87(1), 103–112.

- Schenke, R. (1978). Elterneinstellung zur Hausaufgabe und deren Auswirkungen auf die Schulleistung. *Psychologie in Erziehung und Unterricht*, 25, 302–305.
- Schneider, H. (1985). Funktionen der Hausaufgabe im „erziehenden Unterricht“. *Die Realschule*, 93(4), 168–173.
- Schnyder, I., Cathomas, R., Niggli, A., Trautwein, U., & Lüdtke, O. (2006). Wer lange lernt, lernt noch lange nicht viel mehr: Korrelate der Hausaufgabenzeit im Fach Französisch und Effekte auf die Leistungsentwicklung. *Psychologie in Erziehung und Unterricht*, 53, 107–121.
- Standop, J. (2013). *Hausaufgaben in der Schule. Theorie, Forschung, didaktische Konsequenzen*. Bad Heilbrunn: Julius Klinkhardt.
- Stipančević, A. (2016). *Efekti primene autentičnih tekstova u nastavi nemačkog jezika* (neobjavljena doktorska disertacija). Filozofski fakultet, Novi Sad.
- Trautwein, U., & Köller, O. (2003). Was lange währt, wird nicht immer gut: Zur Rolle selbstregulativer Strategien bei der Hausaufgabenenerledigung. *Zeitschrift für Pädagogische Psychologie*, 17, 199–209.
- Trautwein, U., Lüdtke, O., Schnyder, I., & Niggli, A. (2006). Predicting homework effort: Support for a domain-specific, multilevel homework model. *Journal of Educational Psychology*, 98, 438–456.
- Walberg, H. J. (1984). Improving the productivity of America's schools. *Educational Leadership*, 41(5), 19–27.
- Wild, E. (2004). Häusliches Lernen. Forschungsdesiderate und Forschungsperspektiven. *Zeitschrift für Erziehungswissenschaft*, 7(3), 37–64.
- Wittmann, B. (1970). *Vom Sinn und Unsinn der Hausaufgaben*. Neuwied: Luchterhand.
- Wolff, D. (1997). Lehren lernen. Wege zur Autonomie des Schülers. In: A. Mayer & Meinert (Hrsg.), *Lernmethoden – Lehrmethoden. Wege zur Selbständigkeit* (S. 106–108). Seelze: Friedrich.

Ana I. STIPANČEVIĆ

Universität Novi Sad
Philosophische Fakultät
Institut für Germanistik
Novi Sad (Serbien)

Effektivität von Hausaufgaben im Fremdsprachenunterricht

Zusammenfassung

Über Sinn und Zweck von Hausaufgaben wird diskutiert, seit es Schule gibt und zwar mit pädagogischen, allgemeindidaktischen, psychologischen, sozialen und medizinischen Argumenten. Obwohl der Fremdsprachenunterricht zu den hausaufgabenintensivsten Fächern gehört, spielten die Notwendigkeit und Funktion von Hausaufgaben in der Fachdiskussion bisher nur eine geringe Rolle.

Untersuchungen, die im deutschsprachigen Raum in den 1970er, 1980er und 1990er Jahren durchgeführt wurden, zeigen keinen nachweisbaren Nutzen von Hausaufgaben. Erst ab dem Jahr 2000 erscheinen Untersuchungen, in denen die Effektivität von Hausaufgaben festgestellt wurde und zwar bei älteren Lernenden. Aus diesem Grund wurden in Luxemburg schriftliche Hausaufgaben für die ersten beiden Schuljahre abgeschafft.

Empirische Untersuchungen zeigen jedoch heute, dass Hausaufgaben wirksam sein können. Sie zeigen aber auch, dass der Erfolg von Hausaufgaben durch das Umfeld der Lernenden beeinflusst wird, z.B. durch Eltern oder Lehrer.

Ferner wurde deutlich, dass es weniger auf die Quantität, sondern auf die Qualität ankommt und zwar auf die Qualität der Aufgaben, der Bearbeitung und der Unterstützung durch die Eltern.

Anhand einer experimentellen Untersuchung und langjähriger Tätigkeit im DaF-Bereich haben sich insbesondere reproduktiv-produktive, kreative und freie Aufgaben sowie Forschungsaufgaben als effektiv erwiesen, weil sie auf die Entwicklung der vier Sprachfertigkeiten abzielen und eine Differenzierung des Lernprozesses gewährleisten.

Schlüsselwörter: Hausaufgaben; Effektivität; Fremdsprachenunterricht; empirische Forschung.

Овај чланак је објављен и дистрибуира се под лиценцом *Creative Commons ауторство-некомерцијално 4.0 међународна* (CC BY-NC 4.0 | <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

This paper is published and distributed under the terms and conditions of the *Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International* license (CC BY-NC 4.0 | <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).